

บทสรุป

เสวนาระดมความคิดเพื่อจัดการความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จัดโดย...คณะกรรมการจัดการความรู้ (KM)

หลักการและเหตุผล

เหตุผลของการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้รับข้อมูลรายละเอียดจากการที่ทางมหาวิทยาลัยได้ส่งคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ออกไปแนะแนวหรือการให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อรวมถึงรายละเอียดมหาวิทยาลัย ซึ่งผลที่ได้คือมีจำนวนนักศึกษาที่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธนบุรีเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางธุรกิจด้านการศึกษาที่สูง จึงทำให้กระบวนการแนะแนวของแต่ละมหาวิทยาลัยจึงต้องมีการใช้รูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้ผลการแนะแนวนั้นเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลต่อจำนวนของนักศึกษาที่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธนบุรีเพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยธนบุรีเป็นอีกสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้กระบวนการแนะแนวที่หลากหลาย เพื่อให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาต่อรวมถึงรายละเอียดของสถาบันให้กับผู้ที่สนใจที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งส่งผลให้มีผู้ที่สนใจตัดสินใจเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธนบุรีจำนวนหนึ่ง อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพจากกระบวนการแนะแนวหรือให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันยังคงพบปัญหาหลายประการ ทั้งในส่วนของการดำเนินการดำเนินงาน ข้อมูลรายละเอียด รวมถึงความสำคัญของกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น

คณะกรรมการจัดการความรู้ (KM) มหาวิทยาลัยธนบุรี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกระบวนการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ จึงได้จัดดำเนินการโครงการ “เสวนาระดมความคิดเพื่อจัดการความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล” ขึ้นในวันศุกร์ที่ 23 พฤศจิกายน 2555 ณ ห้อง B 209 อาคารเข็มชูดิ มหาวิทยาลัยธนบุรี ตั้งแต่เวลา 19.00 – 16.00 น. โดยจัดให้มีการเสวนาระดมความคิดวิเคราะห์ปัจจัยจากการแนะแนวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่ผ่านกระบวนการแนะแนว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลจากการระดมความคิดในเชิงการจัดการความรู้ ที่สามารถนำผลการดำเนินงานไปใช้เป็นแนวทางในการแนะแนวหรือให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันเพื่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อระดมความคิดวิเคราะห์ปัจจัยจากการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยชนบุรี
- 2) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้กระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี รวมถึงกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยชนบุรี มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- 3) เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการแนะแนวศึกษา ต่อเกิดขึ้นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในองค์กร

รูปแบบการดำเนินงานโครงการ

โครงการดังกล่าวเป็นการระดมความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับการแนะแนวการศึกษา โดยรูปแบบที่ทางมหาวิทยาลัยจัดดำเนินการไปแล้ว จากนั้นมาเข้าร่วมการระดมความคิดเห็น โดยเริ่มจากรับฟังการบรรยายถึงรูปแบบการแนะแนวโดยท่านอาจารย์สรวรรณ คาราแหว อาจารย์แนะแนว จากนั้นก็เป็นการจัดแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วม โครงการเป็น 5 กลุ่ม ระดมความคิดเห็นเรื่องการแนะแนวตามกรอบข้อคำถามหรือใบงานที่จัดเตรียมไว้

ผลจากการระดมความคิดเห็นตามประเด็นข้อคำถามสรุปได้ดังนี้

1. ข้อคำถามที่ว่า ข้อคำถามที่มักเกิดกับนักเรียนที่กำลังตัดสินใจจะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยเรียงลำดับความสำคัญได้ผลสรุปมาหลายข้อคำถาม คือ

1. ความหลากหลายของสาขาวิชาที่เปิดสอน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นที่รู้จัก โดยทั่วไปหรือไม่
2. ค่าใช้จ่ายใน การศึกษา มากน้อยและเหมาะสมหรือไม่ สังคมและสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีความน่าอยู่เพียงใด
3. เรื่องความช่วยเหลือจากสำนักงานกองทุน มีความสะดวกหรือไม่ ผู้ที่มาประสานปริญญาบัตรคือใคร
4. โอกาสในการมีงานทำภายหลังจบการศึกษาเป็นอย่างไร มหาวิทยาลัยมีผู้ที่มิชื่อเสียงอยู่หรือไม่
5. ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด สวัสดิการ หอพัก มีหรือไม่ การเรียนการสอนมีความเป็นวิชาการมากน้อยเพียงใด มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในสถานที่ที่การเดินทางสะดวกหรือไม่
6. ความน่าสนใจของกิจกรรมนักศึกษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเพื่อส่งเสริมและส ับสนุน ศิษย์เก่าหรืออาจารย์พิเศษมีคุณภาพหรือไม่ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเป็นที่รู้จักมากน้อยแค่ไหน จำนวนนักศึกษาที่มีอยู่มากน้อยเพียงใด
7. สำหรับนักศึกษาต่างศาสนามีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมหรือไม่ สาขาวิชาที่จะต้องมิใบประกอบวิชาชีพ มหาวิทยาลัยมีความชัดเจนเรื่องนี้หรือไม่

8. จำนวนบุคลากรของมหาวิทยาลัยมากเพียงพอหรือไม่ มีระบบรักษาความปลอดภัยดีหรือไม่ สื่อการเรียนการสอน รวมถึงระบบมีความทันสมัยเหมาะสมหรือไม่

9. กิจกรรมรับน้องเป็นอย่างไร มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ หรือไม่

10. มีรุ่นพี่จากสถาบันเดิมเข้ามาศึกษาก่อนหน้าหรือไม่ กิจกรรมที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัย เช่น กีฬา หรือกิจกรรมด้านวิชาการ รวมถึงกิจกรรมด้านสันตนาการมีมากน้อยเพียงใด กฎระเบียบของทางมหาวิทยาลัยมีความเข้มงวดมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

ข้อคำถามที่มักเกิดขึ้นกับนักเรียนที่กำลังตัดสินใจเลือกสถาบันเพื่อเข้าศึกษาต่อ นั้น ข้อคำถามอันดับต้นๆ ที่มักเกิดกับผู้เรียน คือ ความหลากหลายของสาขาวิชาที่เปิดสอน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปหรือไม่ ค่าใช้จ่ายในการศึกษามากน้อยและเหมาะสมหรือไม่ สังคมและสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีความน่าอยู่เพียงใด เรื่องความช่วยเหลือจากสำนักงานกองทุนมีความสะดวกหรือไม่ ผู้ที่มาประสานปริญญาดุษฎีคือใคร ซึ่งมหาวิทยาลัยชนบุรีควรวางแนวทางการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามของนักเรียนดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยในหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นที่รับรู้และรู้จักในวงกว้างมากขึ้น

2. ควรมีการจัด รูปแบบโปรแกรมชั้นค่าใช้จ่ายที่ชัดเจน สามารถดึงดูดความสนใจและเร้าการตัดสินใจของผู้ที่สนใจเข้าศึกษาต่อได้อย่างสมเหตุสมผล รวมถึงอาจารย์ผู้แนะแนวก็จะได้มีความชัดเจนในการให้ข้อมูลกับนักเรียนด้วย

3. มหาวิทยาลัยควรจัดทำเอกสารข้อมูลในทุกๆ ด้าน ของมหาวิทยาลัยให้ชัดเจน เพื่อให้อาจารย์แนะแนวนำไปแจกจ่ายแก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เนื่องจากว่าเป็นข้อคำถามที่นักเรียนใช้ในการตัดสินใจเพื่อเข้าศึกษาต่อ

2. ต่อข้อคำถามที่ว่า นักศึกษาคิดว่ารูปแบบการแนะแนวการศึกษาแบบใดได้ผลมากที่สุด โดยมีรูปแบบการแนะแนวไว้เลือก 3 รูปแบบ สรุปผลได้ดังนี้

นักศึกษาคิดว่ารูปแบบการแนะแนวที่ได้ผลมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการแนะแนว โดยที่ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดงานนิทรรศการทางด้านการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้าไปแนะแนวเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ นักเรียน ซึ่งอาจเป็นนิทรรศการการจัดบุรุษประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย รวมถึงการบรรยายของแต่ละมหาวิทยาลัยด้วย

รูปแบบการแนะแนวที่ได้ผลลำดับต่อมา คือ รูปแบบการแนะแนวเป็นกลุ่มใหญ่ โดยทางมหาวิทยาลัยมีการนัดแนะช่วงเวลากับทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา จัดการแนะแนวรวมนักเรียนที่อยู่ในข่ายกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่กำลังจะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะช่วยให้ นักเรียนสามารถทำการวิเคราะห์พิจารณาความเหมาะสมพร้อมกับเพื่อน ในกลุ่มเดียวกัน ข้อดีของรูปแบบ

นี่คือ การตัดสินใจ ในการเข้าศึกษาต่อจะมีลักษณะเป็นกลุ่มหรือหลายคน เนื่องจากว่าเป็นการพิจารณา ร่วมกันของกลุ่มเพื่อน ซึ่งโดยปกติแล้วกลุ่มเพื่อนที่เรียนมาด้วยกันมักมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันมา หากว่าสามารถรวมกลุ่มกันเข้าศึกษาต่อที่ใดที่หนึ่งได้จะมีโอกาสสูงมากกว่าที่รูปแบบการแนะ แนวลักษณะ ดังกล่าวจะประสบความสำเร็จเช่นกัน

รูปแบบการแนะแนวที่ได้ผลลำดับต่อมา คือ การแนะแนวเป็นกลุ่มย่อย โดยการเข้าชี้แจงข้อมูล แนะนำรายละเอียดกับนักเรียนในกลุ่มที่ไม่ใหญ่นัก อาจเป็น 1 ชั้นเรียนหรือกลุ่มย่อยก็ได้ รูปแบบนี้มีข้อดี ตรงที่ผู้เรียนสามารถซักถามหรือ ได้รับข้อมูลการศึกษาต่ออย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลต่อความแน่นอนใน จำนวนของนักเรียนที่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ

นอกจากนี้ ประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการแนะแนวที่น่าจะได้ผลนี้ กระบวนการระดมความคิดจาก การจัด โครงการยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

- ควรมีการแนะแนวการศึกษาต่อ ครอบคลุมอยู่ในชมรมหรือในกระบวนการเรียนการสอนในระดับ มัธยมด้วย ซึ่งเป็นการปลูกฝังข้อมูลอยู่เรื่อยๆ
- มหาวิทยาลัยควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อที่ว่าชื่อของมหาวิทยาลัยจะได้เป็นที่คุ้นชินของนักเรียน
- มหาวิทยาลัย ควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้ามาร่วมชมผลงานของมหาวิทยาลัยด้วย เช่น กิจกรรมนิทรรศการผลงานทางวิชาการ เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกัน ให้นักเรียนหากว่าได้ตัดสินใจเลือกเรียนแล้ว
- มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมโดยส่งนัก ศึกษา เข้าไปร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของ โรงเรียน เช่น โครงการพี่ติวน้อง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือในคุณภาพของ มหาวิทยาลัยว่าจะสามารถสร้างคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพได้ โดยพิจารณาจากนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ต่อข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบรูปแบบการแนะแนวที่นักศึกษาให้ความสนใจนั้น พบว่า รูปแบบ การแนะแนวที่ได้ผลมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการแนะแนว โดยที่ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดงาน นิทรรศการทางด้านการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้าไปแนะแนวเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ นักเรียน ซึ่งอาจเป็น นิทรรศการการจัดบุรุษประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย รวมถึงการบรรยายของแต่ละ มหาวิทยาลัยด้วย ประเด็นข้างต้น มหาวิทยาลัยควรดำเนินการดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้มีความพร้อมกับการแข่งขันในการดำเนินงานด้านการแนะแนว เมื่อออกไปแนะแนวตามโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ การจัดทำเอกสาร ข้อมูล การจัดรูปแบบของกิจกรรม รวมถึงของที่ระลึก เป็นต้น

2. มหาวิทยาลัยควรสร้างเครือข่ายทางการศึกษากับกลุ่มโรงเรียนเป้าหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลการ ดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษาต่อของโรงเรียน รวมถึงการสนับสนุนของโรงเรียนใน การดำเนินกิจกรรม การแนะแนวของทางโรงเรียน

3. มหาวิทยาลัยเข้าไปให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มนักเรียน

4. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยและโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เช่น โครงการทางด้านวิชาการ โครงการพี่ติวน้อง โครงการด้านกีฬา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีความเชื่อมั่นต่อมหาวิทยาลัยมากขึ้น

3. ต่อข้อคำถามที่ว่า นักศึกษาคิดว่าบุคลิกที่สำคัญของอาจารย์แนะแนวการศึกษาควรเป็นอย่างไร โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้ผลสรุปมาดังนี้

1. อาจารย์ผู้แนะแนวควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา
2. อาจารย์ผู้แนะแนวควรมีทักษะการพูดและการนำเสนอที่ดี สามารถเข้าใจง่าย
3. อาจารย์ผู้แนะแนวควรมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างดี
4. อาจารย์ผู้แนะแนวควรมีความตรงต่อเวลา
5. อาจารย์ผู้แนะแนวควรเป็นผู้มีอารมณ์ขัน
6. อาจารย์ผู้แนะแนวควรเป็นผู้มีบุคลิกหน้าตาดี
7. อาจารย์ผู้แนะแนวควรเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดี
8. อาจารย์ผู้แนะแนวควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดบริการการแนะแนวอย่างมืออาชีพ
9. อาจารย์ผู้แนะแนวควรเป็นผู้ที่สามารถรักษาความลับของนักศึกษาได้ดี

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้แนะแนวนั้น พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับความมีมนุษยสัมพันธ์ของอาจารย์ผู้แนะแนวเป็นหลัก นอกจากนี้ก็ควรเป็นผู้ที่มีทักษะ การนำเสนอที่ดี ด้วยมองเห็นว่าความน่าเชื่อถือเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ ซึ่งมหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรมรณการฝึกอบรมอาจารย์ผู้แนะแนวให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งเรื่องของบุคลิกภาพ และทักษะความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้การแนะแนวนั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. มหาวิทยาลัยควรมีความชัดเจน ในข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนว เพื่อความสะดวกต่ออาจารย์ผู้แนะแนว รวมถึงเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. ต่อข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการ เลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาให้ความสำคัญโดยเรียงลำดับได้ดังนี้

1. นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อด้วยตนเอง
2. นักศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนต่อ โดยคำแนะนำจากบิดามารดา

3. นักศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนต่อ โดยตามเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน
4. นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยเลือกเพราะชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
5. นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพราะความคิดเห็นของครูผู้สอน
6. นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพราะได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่
7. นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพราะการแนะนำจากอาจารย์ที่ไปแนะแนว

นอกจากนี้ยังมีข้อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย คือ การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาจากคนรัก รวมไปถึงญาติพี่น้องด้วย

ข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับผู้ที่มีส่วนหรือ มีอิทธิพล ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก สถานศึกษาต่อ พบว่า ผู้เรียนตัดสินใจเลือกสถานศึกษาจากตนเองเป็นหลัก รองลงมาคือ บิดารมารดา และกลุ่มเพื่อนที่เรียนมาด้วยกัน ตามลำดับ ซึ่งมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมดังนี้

1. กระบวนการแนะแนวควรให้ข้อมูลโดยตรงกับผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดทำกระบวนการแนะแนวให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย เป็นต้น

5. ต่อข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการแข่งขัน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาของนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาพิจารณาจากหลักสูตรและสาขาวิชาด้านวิชาชีพเป็นหลัก โดยพิจารณากันว่าเมื่อจบการศึกษาในวิชาชีพนั้นแล้วจะสามารถมีรายได้ที่มั่นคงหรือไม่
  2. นักศึกษาพิจารณาจากผลการสำเร็จการศึกษาว่าเมื่อจบแล้วได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการหรือไม่ รวมถึงเรื่องแนวโน้มระดับของรายได้
  3. นักศึกษาพิจารณาเปรียบเทียบจากค่าธรรมเนียมการศึกษาของแต่ละสถาบัน
  4. นักศึกษาพิจารณาจากผลสำเร็จการศึกษาว่าได้รับการยอมรับและระดับฐานะทางสังคมหรือไม่
- นอกจากนี้ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวว่า กระบวนการศึกษามีความสอดคล้องกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่ รวมถึงกระบวนการและความยืดหยุ่นในการชำระค่าเทอมด้วย

ข้อเสนอแนะ

สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษาในการเลือกสถานศึกษา พบว่า ผู้เรียนพิจารณาจากหลักสูตรและสาขาวิชาชีพเป็นหลัก ซึ่งตรงส่วนนี้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมีความพร้อมและสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยแล้ว

อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยควรสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนผลงานทางวิชาการของแต่ละสาขาวิชาอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อข้อคำถามที่ว่า ปัจจัยภายในของมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเพื่อเข้าศึกษาต่อ โดยนักศึกษาให้ความสำคัญโดยเรียงลำดับได้ดังนี้

1. นักศึกษาพิจารณาจากความหลากหลายของหลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยนั้นๆ
2. นักศึกษาพิจารณาจากหลักสูตรที่เปิดสอนนั้นเป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยมนิยม และความสนใจจากตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาไปถึงว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วจะสามารถหางานหรือประกอบอาชีพได้มากน้อยเพียงใด
3. นักศึกษาพิจารณาจากสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์ถึงเรื่องความสะดวกในการเดินทางมาเรียน
4. นักศึกษาพิจารณาจากระบบสนับสนุนการดำเนินการเรื่องระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ว่ามีความสะดวกและมีหน่วยงานที่ดำเนินการที่ดีหรือไม่
5. นักศึกษาพิจารณาจากสถานที่เรียน หรือห้องเรียนว่ามีความพร้อมต่อการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางวิศวกรรม เป็นต้น
6. นักศึกษาพิจารณาถึงกระบวนการเรียนการสอน ความพร้อมของสื่อการเรียนการสอน เช่น โปรเจคเตอร์ ระบบเสียง ความสะดวกของห้องเรียน เป็นต้น
7. นักศึกษาพิจารณาจากระบบสวัสดิการที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องหอพักระหว่างเรียน
8. นักศึกษาพิจารณาจาก คณาจารย์ที่ทำการสอนว่ามีความสามารถและศักยภาพในการสอนหรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้มากน้อยเพียงใด
9. นักศึกษาพิจารณาจากสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้หรือไม่
10. นักศึกษาพิจารณาจากการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการรับสมัครเรียนว่ามีความต่อเนื่องและชัดเจนมากน้อยเพียงใด
11. นักศึกษาพิจารณาจากระบบอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีความเข้มแข็ง สามารถให้คำปรึกษากับตนเองเมื่อเกิดปัญหาได้หรือไม่
12. นักศึกษาพิจารณาจากการได้รับการยอมรับจากศิษย์เก่าของสถาบันนั้นว่าได้รับการยอมรับจากสังคมมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยภายในมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาพิจารณาจากความหลากหลายของหลักสูตรที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยมาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การยอมรับในหลักสูตรสาขาที่เปิดสอนอยู่นั้น และความสะดวกการเดินทางมายังสถานศึกษา ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการอยู่แล้ว เพียงแต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ซึ่งมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนและจัดดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น